Ιστορία και αρχαιολογία στην πράξη στους Φιλίππους

Μεταπτυχιακό εργαστήριο 20–26 Σεπτεμβρίου 2026

Μια ξεχωριστή εμπειρία μάθησης και επιτόπιας εξοικείωσης με την αρχαία πόλη έζησαν οι μεταπτυχιακές φοιτήτριες και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στους Φιλίππους, από τις 20 έως τις 26 Σεπτεμβρίου 2026. Το εργαστήριο «Φίλιπποι: Χώρος, Ιστορία, Αρχαιολογία, Θεσμοί» πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Αρχαίος Κόσμος: Ιστορική και Αρχαιολογική Θεωρία και Πράξη» και της εκπαιδευτικής ενότητας «Ιστορία και Αρχαιολογία στην Πράξη».

Επιτόπια συζήτηση στον αρχαιολογικό χώρο των Φιλίππων.

Στον αρχαιολογικό χώρο και στο μουσείο, η μελέτη απέκτησε την αμεσότητα της προσωπικής παρατήρησης. Τα μνημεία, οι επιγραφές και τα εκθέματα έγιναν αφετηρίες ερωτημάτων και συζήτησης: πώς οργανώνεται ο χώρος μιας πόλης, πώς αποτυπώνονται σε αυτόν οι θεσμοί και οι λατρείες της, πώς συνδέονται τα υλικά κατάλοιπα με τις γραπτές μαρτυρίες; Η δυνατότητα να εξετάζονται αυτά τα ζητήματα στον ίδιο τον τόπο έδωσε ιδιαίτερο βάθος στην εκπαιδευτική εμπειρία.

Η επιτόπια μελέτη και η συμμετοχή των φοιτητών

Κεντρική θέση είχαν οι εργασίες των φοιτητών και των φοιτητριών, με παρουσιάσεις και συζητήσεις που συνδέθηκαν άμεσα με τα μνημεία. Η προετοιμασία στην αίθουσα και στη βιβλιοθήκη συναντήθηκε με την παρατήρηση στο πεδίο, ενθαρρύνοντας την κριτική προσέγγιση των πηγών, τη διατύπωση ερμηνευτικών προτάσεων και την ανταλλαγή επιχειρημάτων. Η αρχαιολογική και η επιγραφική ανάλυση ανέδειξαν τη σημασία της συνεξέτασης διαφορετικών κατηγοριών τεκμηρίων για την κατανόηση της ιστορίας μιας πόλης.

Οι θεματικές εκτείνονταν από τη μακεδονική πόλη και τη ρωμαϊκή αποικία έως την Ύστερη Αρχαιότητα και τον Χριστιανισμό. Η οργάνωση του αστικού χώρου, οι πολιτικοί και διοικητικοί θεσμοί, η οικονομία, οι λατρείες και η μάχη των Φιλίππων αποτέλεσαν αλληλένδετους άξονες της μελέτης. Το πρόγραμμα περιλάμβανε επίσης επισκέψεις στη Δράμα, στην Καβάλα, στο Παγγαίο και στην Αμφίπολη, διευρύνοντας την προσέγγιση προς το ιστορικό και οικονομικό περιβάλλον της πόλης.

Παρατήρηση της αρχιτεκτονικής και του ανάγλυφου διακόσμου στην είσοδο του θεάτρου.

Στις διδακτικές ενότητες του προγράμματος συμμετείχαν οι Α. Ζάννης, Ε. Γούναρη, Ι. Τζαμτζής, Η. Κουλακιώτης και Ι. Παπαδόπουλος. Η συνεργασία διδασκόντων και φοιτητών στον χώρο των μνημείων δημιούργησε τις προϋποθέσεις για έναν ουσιαστικό επιστημονικό διάλογο.

Η κοινή αυτή εμπειρία ανέδειξε την αξία της επιτόπιας εκπαίδευσης στις μεταπτυχιακές σπουδές. Η εξοικείωση με τα μνημεία και τις μεθόδους προσέγγισής τους συνδυάστηκε με την ενεργό συμμετοχή, τη συνεργασία και τη χαρά της ανακάλυψης. Για τους συμμετέχοντες, οι Φίλιπποι έγιναν ένας τόπος όπου η ιστορική γνώση συνδέθηκε με τη βιωμένη εμπειρία και η έρευνα με τη συλλογική προσπάθεια.

Το αναλυτικό πρόγραμμα του εργαστηρίου | Η δράση στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ

Στο Μουσείο Φιλίππων

Η ομάδα του εργαστηρίου στο Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων.

Αριστερά: Συζήτηση μπροστά στα γλυπτά της έκθεσης. Δεξιά: Η άμεση επαφή με τα εκθέματα ως αφετηρία παρατήρησης και ερμηνείας.

Τα μνημεία και το τοπίο

Αριστερά: Το θέατρο των Φιλίππων και η ομάδα του εργαστηρίου. Δεξιά: Το θέατρο και η πεδιάδα των Φιλίππων με φόντο το Παγγαίο.

Αριστερά: Άποψη του αρχαιολογικού χώρου των Φιλίππων. Δεξιά: Η Καβάλα και το λιμάνι της στο απογευματινό φως.

Στιγμιότυπα από την εκπαιδευτική δράση και την ευρύτερη περιοχή των Φιλίππων τον Σεπτέμβριο του 2026.

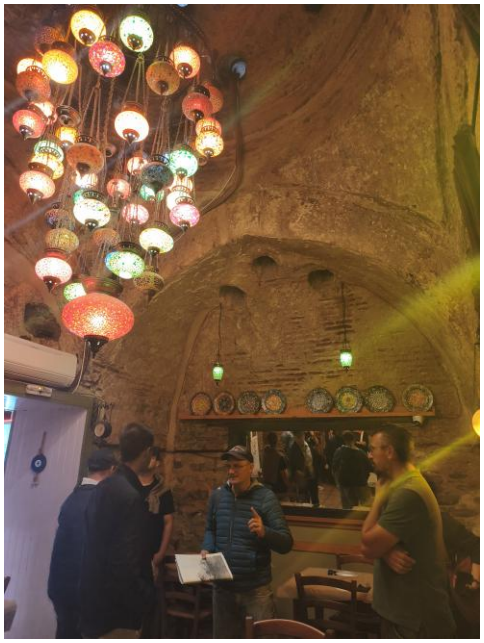

Στην Καβάλα και στα μνημεία της, την ομάδα ξενάγησε ο φιλόλογος και αρχαιολόγος κ. Δημήτριος Κουγιουμτζόγλου